

EU-samarbetet på ungdomsområdet 2010–2018

Förord

Det ungdomspolitiska samarbetet i EU är inne i ett intressant skede. EU:s medlemsländer kom i november 2009 överens om ett ramverk för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet för perioden 2010–2018.

Vi vet att en majoritet av ungdomarna i EU har goda levnadsvillkor, men samtidigt finns det flera utmaningar som vi måste möta. Att satsa på ungdomar är viktigt inte bara för dem som individer, utan också för en hållbar utveckling och tillväxt i hela Europa. Därför måste vi arbeta aktivt för att ungdomar får en högkvalitativ utbildning, ett arbete och möjlighet att delta aktivt i samhället. Ungdomars inflytande ska stärkas och utanförskap motverkas. En viktig utgångspunkt i samarbetet är att ungdomar ska ha lika möjligheter oavsett faktorer som kön, ålder och socioekonomisk situation.

EU:s ungdomspolitiska samarbete syftar till att ge alla ungdomar de bästa förutsättningarna till goda levnadsvillkor. För att nå dit måste ungdomspolitiken bedrivas både internationellt och i EU:s medlemsstater. Min förhoppning är att det europeiska ramverket på ungdomsområdet även kan fungera som en inspiration i och bidra till utvecklingen av ungdomspolitiken på lokal och regional nivå.

Nyamko Sabuni
Ungdomsminister

ÖVERGRIPANDE MÅL

Frågor som rör ungdomars situation sträcker sig över många politikområden. Det europeiska ungdomssamarbetet handlar både om specifika insatser för ungdomar, och om insatser för att integrera ett ungdomsperspektiv i allt arbete som rör ungdomar. EU:s medlemsländer har enats om att de övergripande målen för det europeiska samarbetet fram till 2018 ska vara att:

- skapa fler och lika möjligheter för alla ungdomar inom utbildningen och på arbetsmarknaden, och att
- främja ett aktivt medborgarskap, social delaktighet och solidaritet bland alla ungdomar.

PRIORITERADE ARBETSOMRÅDEN

För att uppnå de övergripande målen har åtta arbetsområden pekats ut som de viktigaste. För varje område anges också den övergripande inriktningen för arbetet. Arbetet delas under 2010–2018 in i tre 3-årsperioder. För varje 3-årsperiod kommer ett antal prioriteringar att väljas ut bland de följande åtta arbetsområdena:

Utbildning

Ungdomar ska ha lika tillgång till högkvalitativ utbildning på alla nivåer. Även ickeformellt lärande kan erkännas som ett komplement till formell utbildning. Samarbetet mellan dessa utbildningsformer bör utvecklas. Det är viktigt att främja övergången mellan utbildning och arbetsmarknad och att minska antalet ungdomar som lämnar skolan i förtid. Möjlighet till ett livslångt lärande är en målsättning.

Sysselsättning och entreprenörskap

Ungdomars etablering på arbetsmarknaden – som anställda eller som egenföretagare – ska stödjas. Även övergångarna mellan utbildning och arbetslöshet eller inaktivitet och arbetsmarknaden bör underlättas. Ett annat mål är att förbättra möjligheten för både tjejer och killar att förena arbetsliv med privat- och familjeliv.

Hälsa och välbefinnande

Europas ungdomar ska må bra. Satsningar som främjar hälsa och välbefinnande är därför viktiga. Grundläggande är att uppmuntra till idrottsaktiviteter, motion och en sund livsstil. Förutom den fysiska hälsan betonas vikten av att främja psykisk och sexuell hälsa. Förebyggande arbete mot, och behandling av skador, ätstörningar och missbruk är också prioriterat.

Deltagande

Ungdomars medverkan i demokratin på alla nivåer är av grundläggande betydelse och ska stödjas. Deltagande är både ett mål i sig och ett perspektiv som ska genomsyra det ungdomspolitiska samarbetet i EU. Dialog och konsultationer med unga är viktiga i den nationella ungdomspolitiken och i alla frågor som berör dem. Ungdomars organisering i ungdomsorganisationer och medverkan i det civila samhället i övrigt bör stödjas.

Ideellt engagemang/frivilligarbete

Ideellt engagemang och frivilligarbete är en viktig form av icke-formellt lärande. Ungas ideella engagemang bör stödjas och eventuella hinder för detta bör tas bort och värdet av ideellt engagemang lyftas fram. EU-länderna uppmuntras att främja möjligheten för unga att göra volontärtjänst i andra länder.

Social delaktighet

Att förebygga och bekämpa social utslagning och fattigdom bland ungdomar är viktigt, liksom att arbeta för att inte problemen ska leva vidare mellan generationerna. Ömsesidig solidaritet mellan ungdomar och samhället i övrigt är viktigt. Allas lika möjligheter ska främjas och alla former av diskriminering motverkas.

Ungdomar och världen

Ungdomars deltagande i internationella politiska processer kring globala frågor såsom klimatfrågor, FN:s millenniemål och mänskliga rättigheter bör stödjas. Olika typer av samarbeten (utbyten, utbildning, volontäraktiviteter) mellan europeiska ungdomar och ungdomar från andra världsdelar bör också främjas.

Kreativitet och kultur

Tillgång till kultur och möjligheten till eget skapande är viktiga led i att stärka ungas personliga utveckling, inlärningsförmåga och interkulturella förståelse liksom för att stärka ungas möjligheter i yrkeslivet. Därför är det viktigt att främja ungdomars tillgång till kultur och möjlighet att delta och uttrycka sig i kulturella former från tidig ålder. Tillgången till ny teknik och andra verktyg för skapande verksamhet – i skolan och utanför – bör stimuleras, liksom intresset för kultur, konst och vetenskap.

GENOMFÖRANDE

EU-samarbetet på ungdomsområdet sker inom ramen för den s.k. öppna samordningsmetoden, som innebär att länderna antar gemensamma mål för och följer upp samarbetet tillsammans. Inom den öppna samordningsmetoden finns ett antal verktyg för att uppnå de övergripande målen för EU-samarbetet. De kan användas både i arbetet med specifika initiativ för ungdomar och som underlag i arbetet för att uppmuntra att ett ungdomsperspektiv tas på politikområden som påverkar ungdomars levnadsvillkor.

Kunskapsuppbyggande och evidensbaserad ungdomspolitik

Bland EU:s medlemsländer finns ett grundläggande behov av bättre kunskap om ungas levnadsvillkor, värderingar och attityder. Ett viktigt verktyg i EU-samarbetet är därför EU:s ungdomsrapport, som ska publiceras vart tredje år, och ge en övergripande bild över ungdomars situation. Samarbetet inom ramen European Knowledge Centre for Youth Policy är ett annat viktigt verktyg för kunskapsuppbyggande.

Erfarenhetsutbyten

Genom olika former av erfarenhetsutbyten, exempelvis konferenser, seminarier och expertgrupper ges EU-länderna möjlighet att utbyta kunskap om ungdomars levnadsvillkor och ungdomspolitik. Dessa erfarenhetsutbyten syftar till att ge medlemsländerna inspiration och nya kunskaper för att kunna utveckla en bättre ungdomspolitik i sina respektive länder.

Lägesrapporter

Den huvudsakliga rapporteringen sker i samband med framtagande av EU:s ungdomsrapport som publiceras vart tredje år. Varje medlemsland bidrar här med nationella rapporter. EU:s ungdomsrapport utgör den viktigaste utgångspunkten för antagande av nya prioriteringar för samarbetet.

Spridande av resultat

För att öka genomslagskraften av ungdomssamarbetet på lokal, regional, nationell och europeisk nivå bör resultatet spridas till alla berörda aktörer.

Uppföljning

EU-kommissionen och medlemsländerna har ett nära samarbete för att tillsammans styra, driva och utvärdera samarbetet och dess resultat. Nytt är att det ska undersökas hur indikatorer på ungdomsområdet kan användas för att följa upp ungas levnadsvillkor och resultaten av arbetet.

Samråd och strukturerad dialog med ungdomar och ungdomsorganisationer

Att främja ungas inflytande är både ett mål för EU-samarbetet och något som ska genomsyra alla insatser. Ett viktigt instrument i samarbetet är därför den s.k. strukturerade dialogen med unga och ungdomsorganisationer. Varje ordförandeland anordnar en europeisk ungdomskonferens, dit ungdomsrepresentanter från alla EU-, EFTA och kandidatländer bjuds in för att diskutera aktuella frågor i EU-samarbetet. Varje land uppmuntras också att inrätta en nationell arbetsgrupp för den strukturerade dialogen, som ska ansvara för att dialogen är förankrad i respektive land. I Sverige leds arbetsgruppen av Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer, LSU.

Utnyttjande av EU:s fonder och program

Relevanta program som Ung och aktiv i Europa och Programmet för livslångt lärande, liksom Europeiska socialfonden bör användas i så stor utsträckning som möjligt.

Ungdomsarbete

Ett nytt inslag i EU-samarbetet är att se över hur det ungdomsarbete (youth work), som bedrivs exempelvis av fritidspedagoger eller ideella föreningar, kan bidra till att nå de övergripande målen för EU-samarbetet och hur ungdomsarbetet kan stödjas och utvecklas.

BAKGRUND

EU:s medlemsländer samarbetar sedan början av 2000-talet kring ungdomspolitiska frågor. Länderna antar gemensamma mål för arbetet och följer upp arbetet tillsammans. Ungdomspolitiken är i huvudsak EU:s medlemsstaters ansvar, och också i många fall en lokal, eller regional angelägenhet, men genom EU-samarbetet kan länder utbyta erfarenheter och lära av varandra. Det gör att medlemsstaterna kan bli inspirerade och hjälpta i utformningen av en bättre och mer effektiv ungdomspolitik utifrån sina nationella förutsättningar.

EU:s ungdomsministrar möts två till tre gånger per år i rådet för utbildnings-, ungdoms- och kulturfrågor i Bryssel, och fattar beslut om och följer upp samarbetet. Ministrarnas beslut förbereds i Rådsarbetsgruppen för ungdomsfrågor, där tjänstemän från medlemsländernas ministerier med ansvar för ungdomsfrågor möts 12–14 gånger per år.

MER INFORMATION

- Rådets resolution om förnyade ramar för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet (2010–2018) och Den europeiska ungdomsrapporten samt Regeringens strategi för ungdomspolitiken: www.regeringen.se/ung
- Ungdomsstyrelsen – EU:s ungdomspolitik, samt programmet Ung och aktiv i Europa: www.ungdomsstyrelsen.se
- Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer – LSU och Europa: www.lsu.se
- European Knowledge Centre for Youth Policy: www.youth-partnership.net
- Europeiska ungdomsportalen: http://europa.eu/youth/about_sv.html
- Sveriges kommuner och landsting – SKL: www.skl.se

